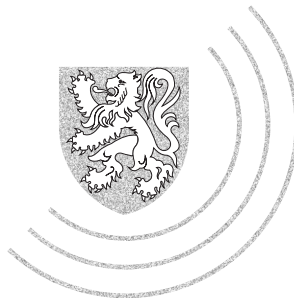

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

20 april 2004

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Jan Roegiers, Herman Lauwers, Jos Bex en Dirk De Cock –
houdende oprichting van een Vredesinstituut bij het Vlaams Parlement**

VERSLAG

**namens de Commissie ad hoc voor Wapenhandel
uitgebracht door de heren Freddy Sarens en Peter De Ridder**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer .Norbert De Batselier.

Vaste leden :

de heren Jan Laurys, Freddy Sarens, Eddy Schuermans,
Luc Van den Brande ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Paul
Wille ;

de heren Jan Penris, Roland Van Goethem, Karim Van
Overmeire ;

de heren Norbert De Batselier, Peter De Ridder ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

de heren Carl Decaluwe, Johan De Roo, mevrouw Trees
Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Cis Schepens, Marc van den
Abeelen, mevrouw Erna Van Wauwe ;

de heren Mathieu Boutsen, Luk Van Nieuwenhuysen,
Christian Verougstraete ;

de heren Patrick Hostekint, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

1814 (2002-2003)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van de Raad van State
- Nr. 3 : Verslag over de hoorzittingen
- Nr. 4 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de indieners	4
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking	9
4. Eindstemming	9
Tekst aangenomen door de Commissie	10

DAMES EN HEREN,

De Commissie ad hoc voor Wapenhandel besprak dit voorstel van decreet op haar vergaderingen van 5 februari, 25 maart en 19 april 2004. Op 4, 11 en 22 maart 2004 werden hoorzittingen georganiseerd met academici en vertegenwoordigers van de Vlaamse vredesbeweging.

Per brief van 18 februari 2004 werd advies gevraagd aan de Raad van State. Het advies van de Raad van State werd bij het Vlaams Parlement ingediend op 6 april 2004.

1. Toelichting door de indieners

Namens de indieners licht de heer *Jan Roegiers* het voorstel van decreet toe.

Hij stelt dat dit voorstel moet worden samengelezen met het voorstel van decreet van dezelfde indieners betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (zie *Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1815/1*).

Beide voorstellen zijn ingegeven door de bekommernis te komen tot een transparante politiek op het vlak van wapenproductie en wapenhandel, maar ook op het vlak van wapenbeheersing. Het is ook de bedoeling tot een zo groot mogelijk draagvlak te komen voor een decretale regeling van de problematiek, zoals ook de Vlaamse regering dat in meerdere verklaringen bij monde van de minister-president en van minister Patricia Ceysens heeft gevraagd.

In beide voorstellen moet men de brede vredeswil zien, die van oudsher in Vlaanderen aanwezig is. Vlaanderen was in zijn geschiedenis maar al te vaak het slagveld van Europa. De spreker verwijst uitdrukkelijk naar het testament van de frontsoldaten van de Eerste Wereldoorlog. In een meer recent verleden waren er de betogingen tegen de plaatsing van atoomraketten in Europa, de acties tegen het gebruik van landmijnen en het protest tegen gewapende conflicten, zoals de oorlog in Irak.

De val van de Berlijnse Muur heeft een einde gemaakt aan de Koude Oorlog, die de wereld beheerste vanaf 1946 tot het begin van de jaren negentig. Maar de steriele Oost-West discussies hebben ondertussen plaats gemaakt voor nieuwe bedreigingen van de wereldvrede. De wereld is nog altijd ge-

tuige van langdurige gewapende conflicten in onder andere het ook door andere rampspoed getroffen Afrika en in het Nabije Oosten, maar ook in andere streken die dikwijls het wereldnieuws niet halen. Oorlog haalt het nog maar al te dikwijls van diplomatie. Die oorlogslogica plaatst de politieke wereld voor voldongen feiten. De vroegere tegenstelling tussen Oost en West is ondertussen vervangen door een steeds diepere kloof tussen Noord en Zuid. De permanente onderontwikkeling en de uitzichtloosheid van vele derdewereldlanden, houden een belangrijk gevaar voor destabilisering in.

De spreker stelt dat het Europese veiligheids- en defensiebeleid een nieuwe stimulans heeft gekregen door het wegvallen van de Sovjetdreiging en de toetreding van voormalige Warschaupactlanden tot de NAVO. We zien de geleidelijke ontwikkeling van een Europees defensie- en veiligheidsbeleid, onder andere door de uitbouw van de West-Europese Unie als militaire poot van dat beleid. In de praktijk heeft de Europese Unie recent echter, onder andere in Albanië en Kosovo, het initiatief uit handen moeten geven. Een voldragen Europees veiligheidsbeleid, of een vredesbeleid van de Europese Unie, zijn volgens de heer Roegiers op dit ogenblik nog veraf.

Vlaanderen kan in de oplossing van dat probleem een pioniersrol vervullen. Na de gebeurtenissen in Irak is ook hier voor vele mensen vrede geen vanzelfsprekendheid meer. Er bestaat in Vlaanderen dan ook een groot vredesbewustzijn. Dat geeft politieke perspectieven en creëert kansen voor een duurzaam vredesbeleid. Met de regionalisering van de bevoegdheid over de wapenhandel, krijgt Vlaanderen meer instrumenten in handen om een eigen beleid te ontwikkelen, door het opstellen van een eigen regelgeving. Het is belangrijk dat voor dat eigen Vlaams beleid een ethische standaard wordt ontwikkeld. Daar ligt onder andere het belang van dit voorstel om een Vlaams Vredesinstituut op te richten.

De heer Roegiers herinnert aan de diverse initiatieven met het doel een vredesinstituut op te richten, die er in het verleden op federaal en Vlaams niveau zijn geweest. Hij geeft een overzicht dat kan worden teruggevonden in de toelichting bij het voorstel van decreet. Het voorliggende voorstel kan worden gezien binnen dit historische kader.

Het voorstel beoogt uitdrukkelijk de oprichting van een Vredesinstituut als paraparlementaire instelling. Voor de organisatorische structuur wordt inspiratie gevonden bij de drie reeds bestaande in-

stellingen, Vlaamse Ombudsdienst, Kinderrechten-commissariaat en VIWTA.

Het Vredesinstituut krijgt vier doelstellingen :

- documentatie ter beschikking stellen ;
- wetenschappelijk vredesonderzoek uitvoeren dat eventueel kan inspelen op de actualiteit en dat moet bijdragen tot vreedzame en rechtvaardige oplossingen voor conflicten en geschillen. Er wordt daarbij ook nadrukkelijk voor geopteerd dat het Vredesinstituut zou samenwerken met soortgelijke internationale organisaties en met Vlaamse instellingen die zich met vredesonderzoek bezighouden. In dat kader moet het Vredesinstituut onderzoek uitvoeren dat de basis moet leggen voor een Vlaamse vredeseconomie ;
- de burgers voorlichten over het uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek ;
- advies geven, op eigen initiatief of op initiatief van het Vlaams Parlement, over vredesvraagstukken.

Wat het laatste aspect van die doelstellingen, de adviesverlening, betreft, benadrukken de indieners de specifieke rol van het Vredesinstituut inzake een verplichte adviesverlening aan de Vlaamse regering omtrent de exportlicenties voor wapens en militaire technologie. Als de regering niet wenst in te gaan op een negatief advies van het Vredesinstituut, dan moet dat resulteren in een parlementair debat over de vergunningen. Daarnaast moet er ook altijd een advies van het Vredesinstituut worden gevoegd bij de goedkeuringsdecreten van internationale verdragen van Vlaanderen met zijn partnerlanden.

De heer Roegiers verduidelijkt verder nog de structuur van het Vredesinstituut. Het instituut wordt geleid door een Raad van Bestuur, die wordt samengesteld uit leden die zijn voorgesteld door de politieke fracties, maar die zelf geen politicus zijn. Daarnaast worden er telkens drie leden aangewezen door de VLIR en door een samenwerkingsverband van Nederlandstalige vredesorganisaties. Ten slotte worden er nog drie leden door de andere leden gecoöpteerd.

De dagelijkse werking is in handen van een directeur en een wetenschappelijk secretariaat, naar het voorbeeld van de andere paraparlementaire instellingen.

Het Vredesinstituut publiceert ten slotte nog een jaarverslag over zijn werking ten behoeve van het Vlaams Parlement.

2. Algemene bespreking

De algemene bespreking wordt aangevat na de adviesverlening door de Raad van State en de hoorzittingen.

De heer *Norbert De Batselier* verklaart dat de belangrijkste conclusie uit de hoorzitting is, dat de gehoorde experts vooral opmerkingen hadden over de verplichte adviesfunctie van het Vredesinstituut inzake de exportlicenties voor wapens en militaire technologie. Die opdracht zou de onafhankelijkheid van het instituut ondergraven, omdat het daardoor rechtstreeks zou worden geconfronteerd met de politieke aspecten van het beleid.

Namens de indieners stelt de heer *Jan Roegiers* dat zijn voorstel kan worden aangepast aan de diverse aspecten van het advies van de Raad van State. Ook met de opmerkingen die werden gemaakt tijdens de hoorzittingen, met name over de adviesfunctie van het Vredesinstituut, moet worden rekening gehouden.

De heren *Jan Roegiers*, *Norbert De Batselier*, *Eloi Glorieux* en *Didier Ramoudt* dienen derhalve een amendement in, dat de volledige tekst van het voorstel van decreet herschrijft. (zie *Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, nr. 1814/4). Dat amendement wordt als basis voor de verdere bespreking genomen.

De heer *Roegiers* licht het amendement toe.

Het opschrift van het decreet wordt enigszins aangepast. Het luidt als volgt : “Voorstel van decreet houdende oprichting van een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie bij het Vlaams Parlement.” Die nieuwe naamgeving moet duidelijk maken dat de indieners de opdrachten van het instituut niet willen beperken tot vredesvraagstukken, maar dat ook de mogelijkheid wordt opengelaten dat op termijn de opdracht van het instituut wordt uitgebreid tot geweldpreventie in de brede zin van het woord. Het gaat daarbij onder andere ook om geweldpreventie in de eigen Vlaamse samenleving.

Artikelen 1 en 2 werden inhoudelijk niet gewijzigd.

Bij hoofdstuk II over de opdrachten, is er ook geen fundamentele verandering. De oorspronkelijke vier opdrachten blijven behouden. De documentai-

re opdracht, de onderzoeksopdracht en de voorlichtingsopdracht werden licht gewijzigd, voornamelijk als gevolg van de opmerkingen die tijdens de hoorzittingen werden gemaakt.

Vooraf aan de formulering van de adviesopdracht is gesleuteld. Specifiek, met betrekking tot de advisering in verband met de licenties voor de uitvoer van wapens en militaire technologie, komt er in de jaarlijkse beleidsbrief van de bevoegde minister een lijst van situaties waarbij het advies van het Vredesinstituut wordt gevraagd. Die beleidsbrief maakt, na advies van het Vredesinstituut, voorwerp uit van een parlementair debat. Het debat resulteert dan in een resolutie aan de Vlaamse regering.

De verplichte advisering bij ontwerpen van goedkeuringsdecreet van internationale akkoorden tussen Vlaanderen en zijn partnerlanden blijft behouden.

De adviezen worden in principe collegiaal in consensus uitgebracht. Bij het ontbreken van een consensus wordt er over het advies gestemd en worden de stemverhoudingen vermeld. Er kan eventueel een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

De Vlaamse regering kan ten slotte gemotiveerd afwijken van het advies.

Er is ook een belangrijke aanpassing aan de organisatie en de werking van het instituut door de oprichting van een Wetenschappelijke Raad. Dit gebeurt op uitdrukkelijke suggestie van de academici die tijdens de hoorzitting werden gehoord. De Wetenschappelijke Raad wordt een adviesinstantie, die verbonden is aan de Raad van Bestuur. Naast de directeur van het instituut en de voorzitter van de Raad van Bestuur, maken er nog acht binnen- en buitenlandse experts uit academische middelen en niet-gouvernementele organisaties deel van uit. Die raad moet de kwaliteit van het onderzoek, dat door het instituut wordt uitgevoerd, evalueren. De raad bezorgt daarvoor jaarlijks een evaluatieverslag aan het Vlaams Parlement. De Wetenschappelijke Raad moet daarnaast de Raad van Bestuur en de directeur advies verlenen over belangrijke trends in het wetenschappelijk onderzoek over vrede en veiligheid. Wegens zijn competentie kan de Wetenschappelijke Raad ook advies verlenen over het lopende onderzoek dat door het Vredesinstituut wordt uitgevoerd. Ten slotte formuleert de raad nog aanbevelingen over de ingediende externe projectvoorstellen.

De Raad van Bestuur bestaat uit 18 leden, benoemd voor een periode van vijf jaar, waarna ze herbenoembaar zijn. Zes leden worden aangewezen door de fracties van het Vlaams Parlement. Het gaat daarbij om personen die worden aangewezen wegens hun competentie in de materie. Ze zetelen in eigen naam, en dus niet in naam van een politieke fractie. Telkens drie leden worden aangewezen door VLIR, door een vrijwillig samenwerkingsverband van de Nederlandstalige vredesbewegingen en door de SERV. De alzo aangewezen leden coöpteren op hun beurt nog drie bijkomende leden van de Raad van Bestuur. De directeur van het instituut woont de vergaderingen van de Raad van Bestuur bij met raadgevende stem en treedt op als verslaggever.

In verband met de organisatie van het wetenschappelijk secretariaat en de functie van directeur, is er geen noemenswaardig verschil met het oorspronkelijke voorstel.

De heer Roegiers verklaart ten slotte dat het de bedoeling is dat het decreet in werking zou treden op 1 september 2004.

De heer *Eloi Glorieux* stelt dat de finalisering van dit voorstel van decreet een geschiedenis afsluit van meer dan dertig jaar van politieke initiatieven die de oprichting van een Vredesinstituut beoogden. Dat het in het verleden nooit gelukt is, is voor een groot stuk toe te schrijven aan politieke discussies en aan het feit dat de verschillende politieke families niet tot een consensus konden komen. Nu is die consensus wel gegroeid. De heer Glorieux verklaart dat zijn fractie er van in het begin voor geopteerd heeft zelf geen voorstel in te dienen, maar het voorstel van de Spirit-fractie te ondersteunen. De spreker zegt zich ook achter de tekst van het amendement te kunnen scharen, omdat het rekening houdt met het advies van de Raad van State en met heel wat van de opmerkingen die werden geformuleerd tijdens de hoorzittingen.

De heer *Freddy Sarens* verklaart dat zijn fractie eveneens voorstander is van de oprichting van een Vredesinstituut. Hij zegt fundamentele opmerkingen te hebben bij het oorspronkelijke voorstel, onder andere op basis van hetgeen op de hoorzittingen werd verteld. Het amendement komt volgens hem echter grotendeels aan die opmerkingen tegemoet.

Hij heeft enkele vragen over de nieuwe tekst.

Volgens de heer Sarens is vooral artikel 6 over de adviesfunctie essentieel, omdat daarover door de

experten grote vragen werden gesteld. Er werd immers duidelijk gesteld dat het niet aangewezen is dat het Vredesinstituut onmiddellijk betrokken wordt bij de licenties voor de export van wapens en militaire technologie. De verplichte adviesverlening hierover brengt de onafhankelijkheid van het instituut in het gedrang en hypothekeert de goede functionering. De aanpassing aan de adviesopdracht in het amendement corrigeert dat probleem.

De heer Sarens vraagt hoeveel personeelsleden de indieners op het oog hebben voor het wetenschappelijk secretariaat. Hoe groot gaat het werkingsbudget zijn ? De opdrachten van het instituut worden blijkbaar verruimd tot geweldpreventie, maar dat vergt ook meer middelen op het vlak van personeel en werkingsbudget. Voor een multidisciplinaire benadering is er een uitgebreid team nodig.

De heer Sarens benadrukt ten slotte dat het Vredesinstituut de knowhow en de ervaring van universitaire onderzoeksinstituten en NGO's zou moeten valoriseren. Het moet in het decreet dan ook duidelijk zijn dat het Vredesinstituut met die instellingen zal samenwerken.

De heer *De Batselier* is eveneens van oordeel dat het amendement tegemoet komt aan de opmerkingen die tijdens de hoorzitting werden gemaakt, in het bijzonder aangaande de adviesfunctie van het Vredesinstituut. Niet alleen de academici, maar ook de NGO's hadden bezwaren tegen het verplichte advies over de wapenexportlicenties. Het Vredesinstituut zou nu volgens het nieuwe artikel 6 niet langer over concrete dossiers of landen adviseren, maar over eventuele probleemsituaties, die worden aangegeven in de beleidsbrief van de bevoegde minister.

Wat de personeelsformatie aangaat, herinnert De heer *De Batselier* aan de start van de andere paraparlementaire instellingen. Dat gebeurde telkens met een beperkte initiële personeelsformatie. Het zal in dit geval om een vijf- à zestal medewerkers gaan. Dat moet volgens hem bij de start voldoende zijn, op voorwaarde dat de Wetenschappelijke Raad zodanig wordt samengesteld dat de kennis die er in andere instellingen is, wordt betrokken bij de werking van het Vredesinstituut. Het eigen onderzoek van het Vredesinstituut kan in de loop van de tijd dan verder groeien, zodat een uitbreiding van de personeelsformatie kan overwogen worden, wanneer het nodig is.

De heer *De Batselier* merkt nog op dat het aantal leden van de Raad van Bestuur dat wordt aangewezen door de SERV een even getal moet zijn. Als

paritair samengestelde instantie, moet de SERV immers evenveel vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties kunnen afvaardigen. Hij stelt dan ook voor dat de SERV vier leden van de Raad van Bestuur zou aanwijzen.

De heer *Roland Van Goethem* zegt dat de hoorzittingen in elk geval hebben aangetoond dat er heel wat knowhow aanwezig is in Vlaanderen omtrent vredesonderzoek. Onder andere de vertegenwoordiger van IPIS maakte indruk door haar terreinkennis, die veel verder ging dan de louter academische wetenschap. Is het derhalve wel nodig om nog een nieuw instituut op te richten, als er reeds zoveel waardevolle initiatieven zijn ? Het Vlaams Parlement zou zich voor advisering rechtstreeks tot organisaties als IPIS kunnen richten, eventueel gekoppeld aan een verhoogde subsidie.

De heer *De Batselier* antwoordt hierop dat het uiteraard de bedoeling is dat dat soort organisaties wordt aangesproken voor het uitvoeren van bepaalde studieopdrachten. Het is echter de taak van het Vredesinstituut om die opdrachten goed te omschrijven en de middelen voor het onderzoek ter beschikking te stellen. Op die manier kan de onderzoeksopdracht van het Vredesinstituut voorlopig zeker met een beperkt aantal eigen medewerkers worden uitgevoerd.

De heer *Glorieux* voegt daaraan toe dat het decreet in artikel 11 ook bepaalt dat het Vredesinstituut een beroep kan doen op ad hoc commissies van experts en dat het projecten kan uitbesteden. Die manier van werken wordt dus ook decretaal vastgelegd.

De heer *Sarens* merkt nog op dat de Raad van State opmerkingen had bij het "samenwerkingsverband van Nederlandstalige vredesorganisaties" dat drie leden van de Raad van Bestuur moet aanwijzen. De Raad van State stelt dat het niet duidelijk is wat met dat samenwerkingsverband wordt bedoeld. Gaat het om een door de overheid erkend samenwerkingsverband of over een vrijwillig samenwerkingsverband ? In dat laatste geval kan volgens de Raad van State het probleem rijzen dat de beperking tot één enkel samenwerkingsverband mogelijk in strijd is met het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie. Volgens de Raad van State kan men ook samenwerkingsverbanden van vredesorganisaties die over het gehele land actief zijn, niet uitsluiten.

De heer *Roegiers* antwoordt dat met die opmerking van de Raad van State werd rekening gehouden en dat er nu in de tekst sprake is van een vrij-

willig samenwerkingsverband en dus niet van een erkend samenwerkingsverband. Er zijn op dit ogenblik in Vlaanderen drie vredesorganisaties, waarvan kan worden verondersteld dat ze onderling en vrijwillig tot een akkoord kunnen komen. Ook als er nieuwe organisaties mochten ontstaan, dan moeten de vredesbewegingen zelf in onderling overleg kunnen uitmaken op welke manier zij hun afvaardiging samenstellen. Het Vlaams Parlement moet daar niet in tussenkomen.

Over de Wetenschappelijke Raad merkt mevrouw *Annie De Maght* op dat de functie van die instantie binnen de structuur van het Vredesinstituut niet duidelijk is. Die raad wordt blijkbaar als een adviesverlenende instantie van de Raad van Bestuur beschouwd. Wat is de precieze verhouding tussen Wetenschappelijke Raad en Raad van Bestuur? Zijn die adviezen bindend voor de Raad van Bestuur? De leden van de Wetenschappelijke Raad worden volgens artikel 8 door de Raad van Bestuur benoemd. Het is dus duidelijk dat het Vlaams Parlement niet tussenkomt in de samenstelling van die raad. Volgens mevrouw De Maght moet de plaats in de organisatie en de functie van de Wetenschappelijke Raad nauwkeuriger worden omschreven.

De heer *Roegiers* antwoordt op die opmerking dat de Wetenschappelijke Raad een rol te spelen heeft bij de onderzoeksopdracht van het Vredesinstituut. De Wetenschappelijke Raad moet de Raad van Bestuur adviseren over de aanwezige kennis en competentie voor de uitbesteding van wetenschappelijk onderzoek. De Wetenschappelijke Raad heeft echter geen rol te spelen in de adviesverlenende functie van het Vredesinstituut. Het is dus niet zo dat de Wetenschappelijke Raad een advies over het advies van het Vredesinstituut zal geven. De toevoeging van een Wetenschappelijke Raad is het gevolg van de suggesties die terzake werden gedaan tijdens de hoorzitting. Die raad staat dus in voor de kwaliteitsbewaking en de begeleiding van het wetenschappelijke werk dat het Vredesinstituut zal verrichten. In artikel 8, § 2, wordt dan ook duidelijk geformuleerd dat de Wetenschappelijke Raad de kwaliteit van de onderzoeksopdracht zoals bedoeld in artikel 4, evalueert.

De heer *Van Goethem* zegt in dat verband dat de samenstelling van die Wetenschappelijke Raad toch concreter moet omschreven worden. Zoals het nu wordt geformuleerd kan die raad bestaan uit slechts één academicus en zeven vertegenwoordigers van NGO's, terwijl het toch de bedoeling is dat de Wetenschappelijke Raad de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek bewaakt. Zoals ook

de samenstelling van de Raad van Bestuur gedetailleerd wordt beschreven, zou dat ook het geval moeten zijn voor de Wetenschappelijke Raad.

De heer *Roegiers* antwoordt dat men dat aan de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur moet overlaten. Men kan ervan uitgaan dat die zal bekommerd zijn over de wetenschappelijke waarde van het Vredesinstituut. De Raad van Bestuur heeft dus zelf alle belang bij een evenwichtige samenstelling van de Wetenschappelijke Raad, die uiteindelijk ten dienste van de goede werking van het instituut staat.

De heer *Didier Ramoudt* zegt dat ook zijn fractie achter het voorstel van decreet staat, zoals het wordt geamendeerd. Een onafhankelijk Vredesinstituut moet het Vlaams Parlement en ook de Vlaamse regering over vredesvraagstukken en geweldpreventie adviseren. Hij waarschuwt er wel voor dat het Vredesinstituut niet op het beslissingsniveau van de bevoegde minister kan komen, wanneer het om het toekennen van exportlicenties voor wapens en militaire technologie gaat. Politieke fracties mogen het Vredesinstituut niet misbruiken voor een politieke agenda of het Vredesinstituut als politiek drukingsmiddel gebruiken. De instelling moet dus haar onafhankelijke en neutrale koers kunnen volgen. De verplichte advisering is met het amendement uit het decreet weggelaten. De heer Ramoudt rekent er dan ook op dat men op die beslissing in de toekomst niet terugkomt. Het is niet aan een wetenschappelijke instelling om het beleid van de regering te gaan bepalen.

De heer *De Batselier* antwoordt hierop dat er voor moet worden gezorgd dat het Vredesinstituut geen opdrachten krijgt waardoor het in politiek vaarwater terechtkomt. Want dan verliest het volledig zijn geloofwaardigheid. Doordat het Vredesinstituut niet zal adviseren over concrete dossiers van uitvoervergunningen wordt dat gevaar al voor een groot stuk bezworen. Er wordt bovendien ook niet langer bepaald aan welke criteria het advies moet gebonden zijn. Het is volgens de heer De Batselier dus duidelijk dat de politieke neutraliteit van het Vredesinstituut wordt gevrijwaard, door de nieuwe omschrijving van de opdrachten en dan vooral van de adviesopdracht.

Op het vlak van de exportvergunningen blijft de bevoegde minister dus ten volle politiek verantwoordelijk. Het parlement heeft daarbij zijn controlebevoegdheid.

Het Vredesinstituut heeft een eigen rol van documentatie, onderzoek, informatie en advisering, die

ten goede moet komen van de werking van het Vlaams Parlement en van de beleidsvoorbereiding.

De heer De Batselier herinnert er aan dat die onafhankelijke manier van werken ook voor de drie andere paraparlementaire instellingen is gegarandeerd en dat ze alledrie hun opdrachten daardoor op een zeer goede manier uitvoeren.

De heer *André Denys* zegt dat er in artikel 6, § 3, toch wordt gesproken van een verplicht advies bij internationale akkoorden. Gaat die verplichting niet in tegen hetgeen wordt gesteld over de politieke neutraliteit ?

De heer *Roegiers* antwoordt dat het hier niet gaat over de oorspronkelijke verplichte adviesverlening over de exportvergunningen. Hier gaat het om het instellen van een vormvereiste voor de ontwerpen van goedkeuringsdecreten, net zoals er verplichte adviezen zijn van onder andere de Raad van State bij ontwerpen van decreet. Verplicht advies betekent overigens ook niet dat dat advies bindend is voor de regering. Bovendien wordt hier ingegaan op de opmerking van de Raad van State, die stelt dat het aanbeveling verdient dat uitdrukkelijk wordt bepaald dat het advies van het Vredesinstituut verplicht moet worden ingewonnen, wanneer de Vlaamse regering de ontwerpen van goedkeuringsdecreten aan het Vlaams Parlement voorlegt.

Mevrouw *De Maght* suggereert in het opschrift ook “terreurpreventie” op te nemen.

De heer *Roegiers* antwoordt hierop dat dat ongetwijfeld ook tot de opdrachten van het Vredesinstituut moet worden gerekend, maar dat terreur onder de brede noemer “geweld” valt en dat de voorgestelde titulatuur moet volstaan. Het is volgens hem niet nodig om elke vorm van geweld ook met naam te vermelden in de titel van het instituut.

Minister Patricia Ceysens verklaart aan het einde van de algemene bespreking dat de bespreking van dit voorstel het spanningsveld tussen de wetgevende en de uitvoerende macht blootlegt. De regering heeft van in het begin gesteld dat het nieuwe Vredesinstituut niet op het bevoegdheidssterrein van de uitvoerende macht mocht treden. Ook de academici hebben er tijdens de hoorzittingen voor gewaarschuwd dat het Vredesinstituut niet op het politieke terrein mocht worden gedwongen door een verplichte adviesverlening over exportlicenties voor wapens en militaire technologie. De minister verklaart dat binnen onze democratische instellingen de verantwoordelijkheden moeten blijven waar ze thuishoren.

De minister stelt dat het Vredesinstituut zich nu kan richten op de nieuw omschreven opdrachten : documenteren, informeren, wetenschappelijk onderzoek en de aangepaste adviesopdracht. Zoals de adviesopdracht nu is geformuleerd, bestaat er een maximaal respect voor de scheiding der machten. We kunnen er van uitgaan dat in die optiek het Vredesinstituut gezaghebbend zal worden.

De minister is verder van oordeel dat de voorgestelde samenstelling van de Raad van Bestuur van een groot gevoel voor evenwicht getuigt. Daardoor zal het Vredesinstituut zich ook niet zomaar voor één politieke kar laten spannen. Ook de belangrijke vertegenwoordiging van de werkgevers- en werknemersorganisaties kan in dat kader worden toegevoegd.

3. Artikelsgewijze bespreking

Bij het voorgestelde artikel 7 wordt er een subamendement ingediend door de heer Norbert De Batselier, dat ertoe strekt het aantal leden van de Raad van Bestuur uit te breiden van 18 naar 19, door een uitbreiding van drie naar vier van het aantal leden dat wordt aangewezen door de SERV.

Dat subamendement wordt aangenomen met 8 stemmen voor bij 2 onthoudingen.

Alle artikelen, met inbegrip van het nieuwe opschrift en het geamendeerde artikel 7, worden aangenomen met 8 stemmen voor, bij 2 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het aldus geamendeerde voorstel van decreet wordt aangenomen met 8 stemmen voor, bij 2 onthoudingen.

De Commissie beslist eenparig dat er geen reflectietijd en geen reflectienota's zullen zijn.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Freddy SARENS

Norbert DE BATSELIER

Peter DE RIDDER

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Voorstel van decreet****houdende oprichting van een Vlaams Instituut
voor Vrede en Geweldpreventie
bij het Vlaams Parlement****HOOFDSTUK I****Algemene bepaling en oprichting****Artikel 1**

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewest-aangelegenheid.

Artikel 2

Er bestaat bij het Vlaams Parlement een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie – hierna Vredesinstituut genoemd – als een onafhankelijke instelling die actief is op het vlak van vredesvraagstukken in de breedst mogelijke betekenis van het woord. Dat impliceert onder meer activiteiten op het vlak van polemologie, sociale defensie, wapenbeheersing, internationale wapenhandel en vredeseconomie, vormen van vreedzame conflictbenadering en internationale samenleving.

Het Vredesinstituut bestaat uit een Raad van Bestuur, een Wetenschappelijke Raad en een Wetenschappelijk Secretariaat.

HOOFDSTUK II**Opdrachten****AFDELING I****Documentaire opdracht****Artikel 3**

Het Vredesinstituut verzamelt en inventariseert relevante informatiebronnen en stelt ze ter beschikking van het brede publiek.

AFDELING II**Onderzoeksoopdracht****Artikel 4**

Het Vredesinstituut doet aan vredesonderzoek, zowel fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als onderzoek dat inspeelt op de actualiteit. Dit onderzoek moet bijdragen tot het bevorderen van vreedzame en rechtvaardige oplossingen van conflicten en geschillen en tot het vestigen van de voorwaarden voor een duurzame vrede. Het Vredesinstituut bestudeert verscheidene met vrede gerelateerde onderwerpen binnen de context van internationale betrekkingen. Het gaat bij zijn onderzoek multidisciplinair te werk en gaat relaties aan met soortgelijke instellingen of organisaties en universiteiten, zowel op nationaal als op internationaal vlak.

Het Vredesinstituut verricht ook voorbereidend onderzoek dat een basis moet vormen voor een Vlaamse vredeseconomie.

AFDELING III**Voorlichtingsopdracht****Artikel 5**

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek van het Vredesinstituut worden door de directeur en een communicatieverantwoordelijke aan het Vlaams Parlement en aan het brede publiek bekendgemaakt.

Het Vredesinstituut stimuleert tevens de uitwisseling van ideeën en visies tussen politici en beleidsmakers die te maken krijgen met onderwerpen die tot zijn taken behoren. Daartoe worden op regelmatige basis conferenties en seminars georganiseerd.

AFDELING IV

Adviesopdracht

Artikel 6

§ 1. Het Vredesinstituut kan, op eigen initiatief, op initiatief van het Vlaams Parlement of op vraag van de Vlaamse regering, algemene of specifieke adviezen formuleren.

§ 2. Jaarlijks komt in de beleidsbrief van de minister bevoegd voor de vergunningen voor in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie een lijst van situaties waarbij het advies van het Vredesinstituut wordt gevraagd. Deze beleidsbrief maakt, na advies van het Vredesinstituut, voorwerp uit van een parlementair debat en resulteert in een resolutie aan de Vlaamse regering.

§ 3. Het Vredesinstituut brengt verplicht bij ieder goedkeuringsdecreet een advies uit bij internationale akkoorden tussen Vlaanderen en zijn partnerlanden. Dit advies wordt bij de ontwerpen van goedkeuringsdecreten toegevoegd.

§ 4. De adviezen van het Vredesinstituut worden collegiaal uitgebracht volgens de procedure van de consensus. Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

§ 5. De Vlaamse regering kan gemotiveerd afwijken van de adviezen van het Vredesinstituut.

HOOFDSTUK III

Organisatie en werking

AFDELING I

Raad van Bestuur

Artikel 7

§ 1. Het Vredesinstituut wordt bestuurd door een Raad van Bestuur die bestaat uit 19 stemgerechtigde leden, onder wie een voorzitter en een onder-

voorzitter die uit de leden van de Raad worden verkozen.

§ 2. Het lidmaatschap van de Raad van Bestuur is onverenigbaar met dat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement, het Europees Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Franse Gemeenschapsraad, de Waalse Gewestraad, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, de federale regering, de Vlaamse regering, de Brusselse Hoofdstedelijke regering, de Franse Gemeenschapsregering, de Waalse Gewestregering, de Duitstalige Gemeenschapsregering of de rechterlijke macht en van de ambtsdragers bij het Arbitragehof, de Raad Van State en het Rekenhof.

§ 3. De Raad van Bestuur wordt als volgt samengesteld :

1° Zes leden worden op voordracht van de fracties in het Vlaams Parlement aangewezen vanwege hun competentie en hun belangstelling voor vredesvraagstukken. Zij nemen in eigen naam zitting in de Raad.

2° Drie leden worden aangewezen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

3° Drie leden worden aangewezen door een vrijwillig samenwerkingsverband van Nederlandstalige vredesorganisaties.

4° Vier leden worden aangewezen door de SERV.

5° Drie leden worden door de leden, bedoeld in 1°, 2°, 3° en 4°, gecoöpteerd.

De directeur van het Vredesinstituut woont de vergadering van de Raad van Bestuur met raadgevende stem bij en is verslaggever.

§ 4. De leden van de Raad van Bestuur worden voor de duur van vijf jaar aangewezen. Ze zijn herbenoembaar. Ingeval het mandaat van een lid voortijdig eindigt, wordt voor de resterende duur van het mandaat, volgens de bepalingen van artikel 7, § 3, door de betrokken instantie onverwijld een nieuw bestuurslid aangewezen.

§ 5. De Raad van Bestuur wordt bijgestaan door het Wetenschappelijk Secretariaat dat multidisciplinair is samengesteld en onder leiding staat van een directeur.

AFDELING II

Artikel 8

Wetenschappelijke Raad

§ 1. De Wetenschappelijke Raad is een adviesorgaan verbonden aan de Raad van Bestuur. Hij is samengesteld uit de voorzitter van de Raad van Bestuur, de directeur van het Vredesinstituut, evenals acht binnen- en buitenlandse specialisten afkomstig uit academische middens en niet gouvernementele organisaties. De Raad van Bestuur benoemt de leden van de Wetenschappelijke Raad voor vijf jaar. De leden van de Wetenschappelijke Raad kunnen eenmalig herbenoemd worden. Ingeval het mandaat van een lid voortijdig eindigt wordt door de Raad van Bestuur, voor de resterende duur van het mandaat, een nieuw bestuurslid aangewezen.

§ 2. De Wetenschappelijke Raad evalueert de kwaliteit van de onderzoeksopdracht van het Vredesinstituut zoals bedoeld in artikel 4. Dit evaluatieverslag wordt bij het jaarlijks rapport aan het Vlaams Parlement toegevoegd.

§ 3. De Wetenschappelijke Raad heeft tot taak de Raad van Bestuur en/of de directeur advies over belangrijke trends in de problematiek van vrede en veiligheid te verstrekken. Ook kan hij, gezien de deskundigheid, geraadpleegd worden voor het lopende onderzoek.

§ 4. Op basis van artikel 11 formuleert de Wetenschappelijke Raad aanbevelingen over de ingediende externe projectvoorstellen.

AFDELING III

Directeur en Wetenschappelijk Secretariaat

Artikel 9

§ 1. De directeur is belast met het dagelijks beheer en regelt de samenwerking tussen de Raad van Bestuur, de Wetenschappelijke Raad en het Wetenschappelijk Secretariaat, voorzover dat niet in het huishoudelijk reglement bepaald is.

§ 2. De directeur wordt na een openbare oproep tot kandidaatstelling benoemd door het Vlaams Parlement voor de duur van vijf jaar. Het mandaat

kan éénmaal voor eenzelfde periode verlengd worden.

§ 3. Om tot directeur te kunnen worden benoemd, moet de kandidaat aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° van onberispelijk gedrag zijn en de burgerlijke en politieke rechten genieten ;
- 2° houder zijn van een diploma dat toegang verleent tot een ambt van niveau A bij de diensten van het Vlaams Parlement ;
- 3° ten minste vijf jaar nuttige beroepservaring hebben ;
- 4° slagen voor de vergelijkende selectieproeven die door of in opdracht van de Raad van Bestuur worden georganiseerd.

Artikel 10

De personeelsleden van het Wetenschappelijk Secretariaat vervullen hun opdracht onder leiding van de directeur. De personeelsformatie en het statuut van het personeel van het Vredesinstituut worden door het Vlaams Parlement vastgesteld op voorstel van de Raad van Bestuur.

Artikel 11

Om zijn opdrachten uit te oefenen heeft het Vredesinstituut het recht om officiële documenten en rapporten op te vragen met betrekking tot zijn opdrachten. Het Vredesinstituut kan een beroep doen op ad hoc commissies van experts en projecten uitbesteden.

Artikel 12

De directeur brengt ten minste éénmaal per jaar vóór 1 oktober schriftelijk verslag uit bij het Vlaams Parlement over de werkzaamheden van het Vredesinstituut. Dat verslag bevat de aanbevelingen die het Vredesinstituut nuttig acht. Het verslag van het Vredesinstituut wordt door het Vlaams Parlement openbaar gemaakt.

Artikel 13

Het Vredesinstituut kan, al dan niet op eigen verzoek, te allen tijde door het Vlaams Parlement worden gehoord.

HOOFDSTUK IV

Slotbepalingen

Artikel 14

Het Vlaams Parlement stelt jaarlijks, op voorstel van de Raad van Bestuur van het Vredesinstituut, de kredieten vast die nodig zijn voor de werking van de Raad van Bestuur, de Wetenschappelijke Raad en het Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 15

De Raad van Bestuur stelt een huishoudelijk reglement op voor zijn werking en voor de werking van het Wetenschappelijk Secretariaat en de Wetenschappelijke Raad en voor de onderlinge samenwerking. Dat reglement wordt aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring voorgelegd. Het goedgekeurde reglement wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 16

Vijf jaar na de eerste volledige samenstelling van de Raad van Bestuur, wordt de werking van het Vredesinstituut door het Vlaams Parlement geëvalueerd.

Artikel 17

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2004.
